

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Αρχαίο ελληνικό δράμα: Ευριπίδης

Ενότητα: 20. Παρουσίαση των ευριπίδειων τραγωδιών Όρέστης - Ίφιγένεια ἐν Αὐλίδι

Μενέλαος Χριστόπουλος

Τμήμα Φιλολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Σκοποί ενότητας.....	4
2. Περιεχόμενα ενότητας	4
3. Παρουσίαση των σωζόμενων ευριπίδειων έργων (<i>Ορέστης, Ίφιγένεια έν Αύλίδι</i>)	5
4. Ενδεικτική βιβλιογραφία	6

1. Σκοποί ενότητας

Η ενότητα στοχεύει στην παρουσίαση των βασικών στοιχείων των τραγωδιών *Όρέστης* και *Ίφιγένεια έν Αύλίδι*.

2. Περιεχόμενα ενότητας

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι τραγωδίες *Όρέστης* και *Ίφιγένεια έν Αύλίδι*.

3. Παρουσίαση των σωζόμενων ευριπίδειων έργων

- **Όρέστης**

Το έργο παρουσιάστηκε το 408 π. Χ. Στον πρόλογο η Ηλέκτρα κάθεται δίπλα στον ξαπλωμένο Ορέστη και θυμάται την τύχη της οικογένειάς της. Μετά την μητροκτονία, ο Ορέστης καταδιώκεται από τις Ερινύες ενώ σε λίγο οι Αργείοι πρόκειται να αποφασίσουν για την τύχη των δύο αδελφών. Μοναδική ελπίδα τους είναι η επιστροφή του Μενέλαου από την Τροία. Η Ελένη, που έχει φυγαδευτεί νωρίτερα στην Ελλάδα, φτάνει φέρνοντας προσφορές για τον τάφο της Κλυταιμίστρας. Η Ηλέκτρα αρνείται να τις δεχθεί και προτείνει στην Ελένη να της στείλει με την Ερμιόνη, πρόταση που γίνεται δεκτή. Ο Ορέστης ξυπνά και, καθώς δέχεται τις φροντίδες της Ηλέκτρας παθαίνει ξανά κρίση βλέποντας τις Ερινύες. Εμφανίζεται ο Μενέλαος, από τον οποίο ο Ορέστης ζητά βοήθεια, για να αποφύγουν τα δυο αδέρφια τον λιθοβολισμό από τους Αργείους. Στην σκηνή μπαίνει ο Τυνδάρεως που κατηγορεί τον Ορέστη, χωρίς να πείθεται από τα επιχειρήματά του. Ο Μενέλαος υπόσχεται να προσπαθήσει να μετριάσει την οργή του Τυνδάρεω και των Αργείων. Έρχεται ο Πυλάδης, που συμβουλεύει τον Ορέστη να αντιμετωπίσει με θάρρος την δίκη και την τιμωρία. Σε λίγο ανακοινώνεται στην Ηλέκτρα από αγγελιαφόρο ότι η τιμωρία που αποφασίστηκε είναι θάνατος, ενώ δίνεται στα αδέρφια η δυνατότητα να θέσουν μόνοι τους τέρμα στην ζωή τους. Επιστρέφουν ο Ορέστης και ο Πυλάδης και αποφασίζουν να σκοτώσουν την Ελένη, ως αιτία των συμφορών όλων των Ελλήνων. Με συμβουλή της Ηλέκτρας αποφασίζουν να πάρουν όμηρο την Ερμιόνη. Έτσι, ο Ορέστης και ο Πυλάδης μπαίνουν στο παλάτι ενώ η Ηλέκτρα μένει να περιμένει την Ερμιόνη. Οι φωνές της Ελένης φανερώνουν την δολοφονική απόπειρα εναντίον της. Εν τω μεταξύ η Ερμιόνη επιστρέφει και αιχμαλωτίζεται. Όταν επιστρέφει ο Μενέλαος, ο Ορέστης και Πυλάδης απειλούν από την στέγη να σκοτώσουν την Ερμιόνη και να πυρπολήσουν το παλάτι, αν ο Μενέλαος δεν αλλάξει την απόφαση των Αργείων. Όταν ο Μενέλαος αρνείται ο Ορέστης δίνει εντολή να πραγματοποιηθεί η απειλή του. Την λύση δίνει η εμφάνιση του Απόλλωνα που ορίζει την τύχη καθενός από τους χαρακτήρες: η Ελένη σώθηκε με δική του παρέμβαση από την δολοφονική απόπειρα του Ορέστη εναντίον της και κατοικεί πλέον με τους θεούς, ενώ στο εξής θα είναι προστάτιδα των ναυτιλλομένων. Ο Ορέστης θα αθωωθεί στην Αθήνα με την ψήφο των θεών, θα παντρευτεί την Ερμιόνη και θα βασιλεύσει στο Άργος. Η Ηλέκτρα θα παντρευτεί τον Πυλάδη. Ο Μενέλαος θα επιστρέψει στην Σπάρτη και θα ξαναπαντρευτεί. Επίσης, ο Απόλλωνας αναλαμβάνει να συμφιλιώσει τον Ορέστη με τους Αργείους.

- **Ίφιγένεια έν Αυλίδι**

Το έργο παραστάθηκε μετά τον θάνατο του Ευριπίδη, αν και η πατρότητά του έχει αμφισβητηθεί. Στον πρόλογο ο Αγαμέμνωνας παραδίδει σε έναν γέροντα υπηρέτη γράμμα προς την Κλυταιμίστρα, με το οποίο ακυρώνει προηγούμενο αίτημά του προς αυτήν να φέρει την Ιφιγένεια στην Αυλίδα δήθεν για να παντρευτεί τον Αχιλλέα, στην πραγματικότητα δε για να θυσιαστεί στην Άρτεμη. Μετά την πάροδο, ο υπηρέτης επιστρέφει συνοδευόμενος από τον

Μενέλαο, που έχει πάρει το γράμμα με την βία. Ανάμεσα στα δύο αδέρφια ξεσπά φιλονικία. Σε λίγο ένας αγγελιαφόρος ανακοινώνει την άφιξη της Ιφιγένειας μαζί με την Κλυταιμῆστρα και τον μικρό Ορέστη. Ο Ορέστης αλλάζει γνώμη και παροτρύνει τον Αγαμέμνονα να ακυρώσει την θυσία. Η άμαξα με την οικογένεια του Αγαμέμνονα φτάνει. Η Κλυταιμῆστρα ρωτά για την οικογένεια του υποτιθέμενου μέλλοντα γαμπρού της, του Αχιλλέα, ενώ εκπλήσσεται από τις οδηγίες του συζύγου της, αταίριαστες με το τυπικό του γάμου. Στην συνέχεια, συναντά τον Αχιλλέα και το σχέδιο αποκαλύπτεται. Η Κλυταιμῆστρα οργίζεται και ο Αχιλλέας την συμβουλεύει να ικετεύσει τον σύζυγό της να λυπηθεί την κόρη τους. Οι ικεσίες της Κλυταιμῆστρας, που θυμίζουν περισσότερο αγώνα λόγων, και της Ιφιγένειας, που κρατά στα χέρια της τον μικρό Ορέστη, δεν έχουν αποτέλεσμα. Ο Αχιλλέας επιχειρεί να αλλάξει την γνώμη του στρατεύματος, που απαιτεί την θυσία, χωρίς αποτέλεσμα. Υπόσχεται, ωστόσο, να προστατεύσει την Ιφιγένεια ως το τέλος. Η Ιφιγένεια αλλάζει ξαφνικά γνώμη και οδηγείται με την θέλησή της στην θυσία. Σε λίγο, ο αγγελιαφόρος αφηγείται την θαυμαστή αντικατάσταση της Ιφιγένειας από ένα ελάφι πάνω στον βωμό. Το έργο κλείνει με τους γονείς της Ιφιγένειας να εκφράζουν την ανακούφισή τους.

4. Ενδεικτική βιβλιογραφία

Χριστόπουλος, Μ., *Μιμήσεις πράξεων. Αφήγηση και δομή στις τραγωδίες των κλασικών χρόνων*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα 2002.